

Nye tider – nye roller

- "Mellembyerne" udfordringer

Et pilotprojekt med Landdistrikternes Fællesråd og byerne Egtved, Glamsbjerg, Gram, Holsted, Løgumkloster, Ølgod og Ørbæk.

Indholdsfortegnelse

INDHOLDSFORTEGNELSE

Resumé	1
Baggrund for projektet	2
Formål med projektet	3
Mål og delmål	3
Tidsplan og projektforsløb	4
Målgruppe	6
Ansøger og organisering	6
Formidling	6
Forventede resultater	7
Økonomi	7

Resumé

I mange af de nye kommuner, er de byer, der før kommunesammenlægningen var hovedbyer i den lille kommune, blevet taberne.

Efter kommunalreformen i 2007 mistede mange af de tidligere hovedbyer deres identitet og værdigrundlag. Mange steder har det ført til stagnation, fraflytning og stigende forfald. I mange byer har man ikke fundet sit nye potentiale, sin nye identitet. Samtidig gør byernes størrelse det til en særlig udfordring at styrke sammenhold og tværgående samarbejde mellem foreninger indbyrdes og med andre aktører i byerne.

Der skal sættes fokus på byernes nye muligheder. Dem skal borgerne definere, så der kan skabes ejerskab af en ny identitet, et nyt værdisæt. Derefter kan byerne markedsføres på dét, de vil kendes for, både i forhold til egne borgere og i forhold til omverdenen..

Pilotprojektet skal udvikle redskaber til at arbejde med denne proces og redskaberne skal formidles til andre byer samtidig med at pilotprojektets deltagerbyer kan fungere som mentorer eller sparringspartnere for andre byer med samme udviklingsbehov.

Baggrund for projektet

Der foregår i øjeblikket en rivende udvikling i de allerfleste af de nye kommuners hovedbyer. Nye bygninger og nye erhverv skyder op, gader, torve og pladser renoveres, kulturen får et løft – byerne nyder ofte godt af de samlede kræfter og den større opmærksomhed.

I landsbyerne sker der også mange steder en god udvikling. Blomstrende landsby programmet vil sætte yderligere skub i den udvikling, og give et løft til landsbyerne, så de bliver bedre organiseret, får udarbejdet udviklingsplaner, saneret gamle bygninger og får udarbejdet vision for fremtiden i landsbyen.

Taberne i mange af de nye kommuner, er de byer, der i de gamle kommuner var hovedbyer i kommunen. Som hovedbyer byggede de på værdigrundlag der handlede om særlig identitet og en grundopfattelse af egen betydning. Dette værdigrundlag og denne eksistensberettigelse er forsvundet og måske ikke erstattet andre synlige fælles værdier.

Byer med indbyggertal mellem 1500 og 5000 indbyggere synes specielt hårdt ramt af stagnation, faldende indbyggertal, saneringsmodne huse, lukkede butikker og et stigende forfald. Alene i region Syddanmark er der 45 byer i den størrelse og de bebos af 12,2 % af regionens befolkning. Disse byer er målgruppen for dette projekt, som vil være et pilotprojekt der skal give viden til andre mindre byer.

Et andet problem i en del af de byer er, at man ikke er vant at arbejde sammen på tværs, for at skabe udvikling. I de gamle kommuner skete der en naturlig udvikling i de byer, der dengang var hovedbyen. Man har derfor ikke alle steder, som i landsbyerne, fået sig organiseret, så der er sammenhængskraft og en oplevelse af fælles identitet i byen. Der er måske gamle foreninger, som ikke arbejder sammen, rester af erhvervsråd, handelsstandsforening, håndværkerforening m.v.. Foreninger kæmper enkeltvis om borgernes opmærksomhed uden at udnytte den synergieffekt der opstår, når flere går sammen. En af grundene hertil er manglende tradition for samarbejde og for informationer på tværs, både om eksistens, indhold og tilbud.

Byernes størrelse gør det sværere at definere og styrke en fælles identitet – at alle mødes i forsamlingshuset til fællesspisning vil være en umulig udfordring – der skal andet til – men hvad?

Vi finder, at det er en træls udvikling, som skal vendes nu. Sker det ikke, risikerer vi om få år at se byer, hvor forfaldet er endnu tydeligere, byer

som ressourcestærke folk flygter fra og som står tilbage med en skæv befolknings sammensætning med social slagside. Det vil være en både dårlig og dyr udvikling for en kommune som helhed, idet kommunerne netop kan drage fordel af varierede bosætningsmuligheder i byer og på landet.

Skal udviklingen vendes, kræver det nytænkning i mange af disse byer. Beboere, erhvervs- og handelsliv, foreninger og institutioner skal finde sammen og trække på samme hammel for at ændre byernes selvopfattelse og deres image i omgivelserne. Det betyder at nye roller skal defineres, beskrives og formidles både indad i byen og udad i omgivelserne.

Formålet er at understøtte lokale fællesskaber i arbejdet med skabelse og synliggørelse af ny identitet og ny udvikling, at flytte fokus fra tab af funktion som hovedby til ny funktion som bosætningsby, turistby, handelsby eller anden defineret rolle.

Formål

Formålet er at understøtte lokale fællesskaber i arbejdet med skabelse og synliggørelse af ny identitet og ny udvikling, at flytte fokus fra tab af funktion som hovedby til ny funktion som bosætningsby, turistby, handelsby eller anden defineret rolle. Samt skabe forståelse for hvordan de mindre byer markedsfører sig, så de bliver langt mere efterspurgt af familier der ønsker at bosætte sig i mindre byer, af mindre erhverv, detailhandel, små specialbutikker, turister m.v.

Mål og delmål

Pilotprojektet skal udvikle og afprøve et eller flere redskaber som kan bruges af andre mindre byer i en lokal udviklingsproces og sikre at flest mulige får viden om og adgang til at bruge redskaberne.

Målet er at de deltagende byer i pilotprojektet i løbet af projektperioden oplever en befolkningstilvækst på mellem 0,5 og 1%, samt øget interesse for handel og erhverv.

Delmål i projektet er,

- at der udvikles redskaber rettet mod Markedsføring, Bosætning og Turisme,
- at de deltagende byer hver gennemfører en kampagne med anvendelse af mindst et af de udviklede redskaber og efterfølgende justerer redskab og metode og formidler resultatet,
- at byerne oplever en øget interesse for byen, registreret som øget efterspørgsel på huse, forretningslokaler eller byggegrunde,

- at der registreres stigende besøg på lokale hjemmesider, facebook m.v.,
- at der registreres øget pressedækning i lokal og regional presse,
- at det tværgående samarbejde i byerne styrkes og at formidlingen af resultater forbedres.

Tidsplan og projektforsløb

Projektet forventes at løbe over 1 år med et projektmodningsforsløb forud på ½ år.

Projektmodning: Februar til juni 2012

Projekt: September 2012 – september 2013.

Projektmodning: Februar – juni 2012

Deltagerne udvælger 3 fokusområder, som skal være temaer i projektet: Bosætning, Markedsføring, Turisme. Der laves en overordnet projektbeskrivelse. Projektet organiseres med projektledelse, styregruppe og arbejdsgrupper bestående af repræsentanter for de deltagende byer og en formidlingsansvarlig. Der søges midler til at gennemføre selve pilotprojektet. Der tages kontakt tilkommuner, regionen, universiteter og evt. andre samarbejdspartnere med henblik indsamling og formidling af viden og samtidig skabe interesse for projektet som muligt forskningsemne.

September – oktober 2012

Der udarbejdes revideret projektbeskrivelse og en detaljeret tids- og handleplan.

Fællesmøde for alle deltagere i projektet med oplæg om visioner for mindre byers bæredygtige udvikling med inspiration fra byer i ind- og udland. Hver enkelt by vælger fokusområde for det videre arbejde. Der nedsættes arbejdsgrupper for fokusområderne. Arbejdsgrupperne indgår i projektarbejdet.

Analyse og beskrivelse af de enkelte byer i samarbejde mellem arbejdsgrupper og universitetsstuderende. Resultatet præsenteres og diskuteres på et borgermøde i hver by.

Der oprettes en facebookside for videndeling og formidling af indsamlet viden og resultater og for kommunikation med interesserede. Den

samlede projektbeskrivelse med tilhørende dokumenter gøres tilgængelig på www.landdistrikterne.dk. Sideløbende hermed udarbejdes materiale til borgermødet, som skal have karakter af et visionsværksted med fokus på den enkelte bys positive værdier for at sikre en innovativ proces. Der søges i videst muligt omfang samarbejde med eksterne samarbejdspartnere, for at styrke ”tænkning ud af boksen”.

Oktober - December 2012

Borgermøde med visionsværksted - skal bidrage til formulering af nye roller og nye fokusområder for byen. Deltagerne arbejder aktivt med ideer og definitioner. Alt materiale indsamles og gøres tilgængelige via facebook og via de enkelte deltageres informationskanaler.

Efterfølgende beskrives de nye roller og det indsamlede materiale bearbejdes i samarbejde med arbejdsgrupperne med henblik på at gøre det operationelt i næste fase. Her skal det danne grundlag for en idébank af redskaber, som kan bruges i arbejdet med implementering af de nye roller og som oplæg til en markedsføringsstrategi for byen, både i forhold til egne indbyggere og i forhold til omverdenen. Det nye materiale præsenteres på et nyt fællesmøde, hvor også oplægsholdere med viden om de valgte fokusområder deltager.

Januar – Maj 2013

Hver by gennemfører et delprojekt indenfor fokusområderne med anvendelse af de redskaber der blev udviklet i efteråret.

Juni – August 2013

Resultaterne af de gennemførte delprojekter samles, de anvendte redskaber evalueres og justeres. Resultaterne formidles på et åbent afslutningsseminar. Målgruppen for seminaret er kommunale og statslige beslutningstagere, planlæggere/udviklere og ildsjæle fra målgruppebyerne.

Facebooksiden vedligeholdes i yderligere 2 år. De deltagende byer påtager sig en mentor- eller sparringsfunktion i forhold til andre byer, som vil bruge de udviklede redskaber.

Den primære målgruppe er de 8 deltagende byer, men resultaterne forventes at kunne bruges af alle byer i Danmark af samme størrelse.

Projektet ledes af Landdistrikternes Fællesråd med repræsentanter fra alle de deltagende byer.

Projektbyerne skal være mentor-byer for andre byer på sigt.

Målgruppe

Målgruppen for dette pilotprojekt er ”Mellembyer” eller ”Centerbyer” med mellem 1500 og 5000 indbyggere.

Ansøger og organisering

Landdistrikternes Fællesråd er en almennyttig, partipolitisk neutral interesseorganisation for landsdækkende foreninger og andre organisationer, der kan gå ind for LDFs formål, som er:

At fremme en borgervenlig landdistriktsudvikling/politik i stat, regioner og kommuner, gennem netværkssamarbejde, informations-, oplysnings- og rådgivningsvirksomhed og at fremme en bæredygtig udvikling indenfor områderne bolig, erhverv, natur, miljø og menneskelig trivsel i landdistrikterne.

Landdistrikternes Fællesråd er projektleder og de 7 byer Løgumkloster, Egtved, Glamsbjerg, Gram, Holsted, Ølgod og Ørbæk er projektdeltagere.

Projektledelse og projektadministration: Landdistrikternes Fællesråd

Styregruppe: 1 repræsentant for hver deltagerby

Arbejdsgrupper: Landdistrikternes Fællesråd, andre interessenter og projektdeltagere. Deltagerbyernes medvirken i arbejdsgrupper og mentorordninger med et større antal frivillige timer ses som medfinansiering, jævnfør budget og finansieringsplan.

Formidling

Løbende formidling via facebook af projektførløb og delresultater.

Pressekontakt m. pressemeddelelser o.l. i forbindelse med borgermøder, seminarer o.l..

Udarbejdelse og formidling af rapport i analog og digital form over resultatet.

Idékatalog med redskaber til brug for andre mindre byer.

Åbent seminar for formidling af redskaber og resultater.

Projektbyerne er mentor-byer for andre.

Det forventes, at projektets resultater vil kunne bruges proaktivt til udvikling af landsbyerne og i særdeleshed "mellembyerne".

Forventede resultater

Det forventes at pilotprojektet kan bruges af Mellembyer over hele landet via det materiale, der udarbejdes dels som idekatalog og dels via de konkrete erfaringer der bliver gjort af byerne i projektet. Det forventes at de såkaldte mellembyer vil få et redskab med ideer til at organisere sig bedre, til at få lavet udviklingsplaner med vision og strategi for udviklingen i deres byer og sætte den ønskede udvikling i gang.

Økonomi

Der søges midler til at gennemføre og formidle et pilotprojekt.

En del af midlerne vil gå til formidling af projektets resultater i form af idekataloger, facebookside, rapport over forløbet samt afholdelse af seminar ved projektets afslutning.

De enkelte byers deltagelse i projektarbejdet betales af byerne selv i form af tid og betragtes som medfinansiering i projektet. Den enkelte by søger selv midler til gennemførelse af delprojekterne.

Kontaktperson i Gram og medlem af styregruppen
Egon Majlund
Gram Fokusgruppe
www.gram-fokus.dk
mail: gram@gram-fokus.dk